

мець, що спостерігався біля гнізда з комахами у дзьобі, мав руду пляму на грудях.

Чечевиця (*Carpodacus erythrinus*). Співаючий самець спостерігався 23.05.2006 р. на південній околиці м. Золотоноша поблизу болота, він був сфотографований. 30.05 голос чечевиці знову було чути на тому ж місці. 7.06 чечевиця була знайдена в іншій частині болота, на південно-східній околиці м. Золотоноша, на відстані близько 1,5 км від місць попередніх зустрічей.

*Борисенко М.М., вул. Залізняка, 8, м. Золотоноша,
Черкаська обл., 19700, Україна (Ukraine).*

РІДКІСНІ ПТАХИ СХІДНИХ ОКОЛИЦЬ КРИВОГО РОГУ

І.С. Янчук

Rare birds of eastern outskirts of Kryviy Rig. - I.S. Yanchuk. - Avifauna of Ukraine. 3. 2006. - Data about 12 species collected in 2002–2006 are presented. [Ukrainian].

Key words: fauna, Dnipropetrovsk region, rare species, distribution.

Address: Yanchuk I.S., Kotlyarevskiy Str. 11/42, Kryviy Rig, 50048, Ukraine;
e-mail: bomgar@rambler.ru.

Дослідження проводилися протягом 2002–2006 рр. на східних околицях м. Кривий Ріг, на ділянці площею близько 20 км². На цій території розміщені, крім двох багатоповерхових житлових масивів, штучне лісонасадження площею близько 4 км², старий плодовий сад, кілька невеликих водойм, найбільша з яких – оз. Солоне (площа близько 0,2 км²), ділянки сільськогосподарських угідь, які займаються в основному під озимі культури та соняшник, кілька полезахисних лісосмуг та ділянка зрошувального каналу Дніпро – Кривий Ріг довжиною близько 3 км. За цей час на згадуваній території було зареєстровано 9 видів птахів, занесених до Червоної книги України.

Польовий лунь (*Circus cyaneus*). Поодинокі птахи, переважно самці, щороку відмічаються на зимівлі, починаючи з січня. Взимку 2005/2006 рр. три птахи – самка та два самці – трималися в байраці оз. Солоного з 31.12. 2005 р. до лютого 2006 р. Така кількість і тривалість перебування, більш за все, зумовлена багатою кормовою базою – протягом січня 2006 р. спостерігалась висока чисельність чикотнів (*Trudus pilaris*), шпаків (*Sturnus vulgaris*) та інших дрібних горобиних птахів. Крім того, було зафіксовано випадок вдалого полювання самки польового луна на водяного пастушка (*Rallus*

aquaticus). 23.03.2006 р. було знайдено мертвого самця польового луна, вбитого місцевим жителем з пневматичної рушниці.

Лучний лунь (*Circus pygargus*). Рідкісний пролітний птах. Самка відмічена в жовтні 2005 р. в байраці оз. Солоного.

Беркут (*Aquila chrysaetos*). Рідкісний залітний вид. Один дорослий птах відмічений 30.03.2005 р. над полем озимини.

Орлан-білохвіст (*Haliaeetus albicilla*). Рідкісний зимуючий вид. Відмічений 29.01.2006 р. над оз. Солоним під час проведення всеукраїнського зимового обліку птахів.

Балабан (*Falco cherrug*). Рідкісний, можливо гніздовий вид. Відмічався в жовтні 2003 р. та в березні 2004 р. 18.05.2006 р. спостерігався під час полювання біля колонії граків (*Corvus frugilegus*).

Сірий журавель (*Grus grus*). Звичайний під час сезонних міграцій. В 2005 р. навесні з 23.03 по 18.04 відмічено 123 птахи, восени протягом жовтня – 184. Навесні 2006 р. з 11.03 по 8.04 – 266 птахів. Збільшення кількості пов'язано, передусім, із залученням до обліків попередньо проінструктованих учнів та вчителів Криворізького гуманітарно-технічного ліцею. Восени 2005 р. та навесні 2006 р. невеликі групи сірих журавлів (5–8 особин) зупинялись на ночівлю на заболоченій луговині на порубі старого плодового саду в районі платформи “93 км”.

Деркач (*Crex crex*). Нечисленний гніздовий вид. У 2004 та 2005 рр. в гніздовий період (червень – серпень) відмічений на території старого плодового саду, знайдено 2 гнізда за допомогою косарів. 7.05.2005 р. на 1 км облікового маршруту зафіксовано 7 самців по голосу і два птахи візуально. Чисельність на гніздуванні, більш за все, буде зменшуватись у зв'язку з переходом саду у приватну власність і охороною його за допомогою службових собак.

Довгоніг (*Himantopus himantopus*). Нечисленний гніздовий вид, на згадуваній території відмічений з 2004 р. У 2006 р. знайдено 3 гнізда з кладками по 3 і 5 яєць. Всього на заболоченій ділянці відмічається до 10 птахів.

Ставковий коловодник (*Tringa stagnatilis*). Рідкісний пролітний вид, спостерігався під час весняної міграції. 26.03.2006 р. відмічено 6 птахів разом з іншими куликами – звичайними (*T. totanus*) та лісовими (*T. ochropus*) коловодниками.

Сипуха (*Tyto alba*). Рідкісний залітний вид. У грудні 2002 р. мертвого птаха представив місцевий житель, відмовившись надати інформацію про обставини знахідки.

Біла сова (*Nyctea scandiaca*). Рідкісний залітний вид. Єдина зустріч – 27.02.2005 р. в байраці оз. Солоного.

Жовтоголова плиска (*Motacilla citreola*). Нечисленний гніздовий вид. У 2004 р. – 2, у 2005 р. – 3 пари гніздилися на заболочених ділянках. У

квітні – травні 2006 р. тут відмічалось до 7 самців з проявами територіальної поведінки.

*Янчук І.С., вул. Котляревського 11/42, м. Кривий Ріг,
Дніпропетровська обл., 50048, Україна (Ukraine).*

ВСТРЕЧИ РЕДКИХ ЗИМУЮЩИХ ПТИЦ В ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ ОБЛАСТИ В 2002–2006 гг.

С.Ю. Шибанов

Records of rare wintering birds in Dnipropetrovsk region in 2002–2006. - S.Yu. Shibarov. - **Avifauna of Ukraine. 3. 2006.** - Night Heron, Black Redstart, Bluethroat, Ring Ousel and Penduline Tit were found during wintering in Dnipropetrovsk and environs. A vagrant male of Pine Bunting was caught on 17.03.2002. [Russian].

Key words: fauna, Dnipropetrovsk region, wintering, rare species, vagrant.

Address: Shibarov S.Yu., Komandir Yunin Str. 49, Dnipropetrovsk-114, 49114, Ukraine.

Наблюдения проводились во время еженедельных зимних экскурсий как в черте Днепропетровска, так и в 70 км от него в г. Вехнеднепровске и в Самарских плавнях. На р. Шиянка в месте сброса теплой воды с городской ТЭС в Приднепровске, находящемся в черте Днепропетровска, 13.02.2006 г. в группе из 15 камышниц (*Gallinula chloropus*) и 10 пастушков (*Rallus aquaticus*) держалась кваква (*Nycticorax nycticorax*). Температура воздуха ночью достигала -20°C , а днем -15°C . Птицы сосредоточились на краю полосы зарослей камыша возле открытой воды, активно кормились. Кваква неподвижно сидела на кусте вербы и перелетела на другой берег речки при приближении к ней. Неделью спустя вся группа птиц снова была отмечена на том же участке речки.

В Днепропетровске возле школы № 87, по ул. Живописная, 43, 10.01.2005 г. встречена горихвостка-чернушка (*Phoenicurus ochruros*), державшаяся у окон здания. Птица наблюдалась, когда температура воздуха ночью опускалась до -7°C , а днем поднималась до $+5^{\circ}\text{C}$. Еще одна горихвостка-чернушка в течение зимы 2005–2006 гг. отмечалась в помещении цеха завода им. Артема.

В камышах на заболоченной территории около мясокомбината “Юбилейный” в Днепропетровске 1.01.2006 г. был отловлен самец варакушки (*Luscinia svecica*), принадлежавший к белозвездной форме. Птица была без видимых травм: вылетев в помещении из клетки, несколько минут легко ви-